

Planlı Bir Alan Gezisi İçin Örnek Uygulama: Bir Fabrikası Gezisi

Geliş Tarihi: 11.09.2014

Kabul Tarihi: 23.02.2015

Aykut Emre BOZDOĞAN*

Alperen OKUR**

Gonca KASAP***

Öz

Bu çalışmanın amacı, öğretmenlerin okul dışı çevrelerde bir geziyi nasıl planlayacaklarını göstermek ve bu uygulamanın öğrencilerin öğrenmelerine etkisini ortaya koymaktır. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması kullanılmıştır. 2012-2013 öğretim yılında gerçekleştirilen çalışmaya bir köy okulunun 7. sınıfında öğrenim gören toplam dokuz öğrenci katılmıştır. Araştırma kapsamında Karadere Tarım Ürünleri Fabrikasına bir gezi düzenlenmiştir. Araştırmanın verileri araştırmacılar tarafından hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formundan elde edilmiştir. Araştırmadan elde edilen veriler içerik analiziyle analiz edilmiştir. Araştırmanın sonuçları iyi planlanmış bir gezinin amaçlarına ulaşabilir olduğunu göstermiştir.

Anahtar Kelimeler: Okul Dışı Çevre, Fabrika Gezisi, Gezi Planlanması, Alan Gezisi, Öğretmen

A Sample Application For a Planned Field Trip: A Factory Trip

Abstract

The aim of this study is to explain how the planning of field trips should be planned out of school environments and to determine its effects on the students' learning . Case study, one of the qualitative research methods, was used in the study. The sample of this study consisted of nine students who studied 7th grade at a middle school in 2012–2013 academic year. Within the research, educational trip was planned and conducted Karadere Agricultural Products Factory. Research data which is prepared by the researchers were obtained from semi-structured interview form. The collected data were analyzed with content analysis. At the end of the study, the results showed that good planned field trips attain its objectives.

Keywords: Out of School Environment, Factory Trip, Trip Planning, Field Trip, Teacher.

Giriş

Günümüzde öğrencilerin eğitim açısından hem bireysel ihtiyaçlarının karşılanması hem de araştırma yapma, bilimsel metotları kullanma ve eleştirel düşünme gibi birçok davranışı kazanmaları noktasında okulların yanı sıra okul dışı ortamların da her geçen gün önem kazandığı görülmektedir. Yani günümüz eğitim ve öğretim faaliyetleri evde, okulda, işyerinde ve mümkün olan her yerde ve her fırsatta yaşam boyunca devam eden bir sürece dönüşmüştür.

İnformal eğitim çevreleri olarak nitelendirilen bu yerler kitle iletişim araçlarını, hayvanat bahçelerini, botanik parklarını, müzeleri, kütüphaneleri, akvaryumları, doğal anıtları fabrikaları ve daha sayamayacağımız birçok toplumsal alanı kapsamaktadır (Hannu, 1993; Howe ve Disinger, 1988). Yapılan araştırmalar okul dışı çevrelerde sunulan bu etkinliklerin

* Doç. Dr., Giresun Üniversitesi, Eğitim Fakültesi İlköğretim Bölümü, Giresun aykut.bozdogan@giresun.edu.tr

** Fen Bilgisi Öğretmeni, Giresun.

*** Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Öğrencisi, Giresun.

öğrenmeyi daha verimli hale getiren zengin öğretim kaynakları olduğunu (Ramey-Gassert, 1997) ve okuldaki eğitimi desteklediğini ortaya koymuştur (Gerber, Cavallo ve Marek, 2001; Hannu, 1993). Okul dışı çevreler öğrencilere yaparak yaşayarak öğrenme fırsatı sunmakta, beş temel duyusunu kullanmasına fırsat vermekte ve kalıcı öğrenmelerine imkân sağlamaktadır (Tatar ve Bağrıyanık, 2012; Yavuz ve Balkan Kıyıcı, 2012). Bunun yanı sıra çocuklar bu yerlere yapılan gezilerle ait oldukları topluma ve sosyal yaşama öğrenci olarak katıldıklarında sorumluluklarının bilincine daha fazla varabilir (Demir, 2007a; Özgen, 2011).

Okul dışı çevrelere yapılacak geziler için belki de en önemli husus planlamadır (Bozdoğan, 2012; Demir, 2007b; Ertaş ve Parmasızoğlu, 2011). Yapılan çalışmalar okul dışı çevrelere düzenlenen planlı gezilerin öğrencilerin bilgi, tutum ve davranışlarına olumlu yönde etki ettiğini ortaya koymaktadır (Ballantyne ve Packer, 2009; Bozdoğan, 2007; Bozdoğan ve Yalçın, 2006, 2009; Göğebakan, 2008; Güler, 2011; Kete ve Horasan, 2013; Knapp ve Barrie, 2001; Orion ve Hofstein, 1994; Orion, Hofstein, Tamir ve Giddings, 1997; Özgen, 2011; Rudman, 1994; Tal ve Morag, 2009; Yavuz ve Balkan Kıyıcı, 2012). İşte bu noktada öğretmenlere büyük görevler düşmektedir. Öğretmenlerin gezi düzenleme sürecinde isteklilikleri, sorumlulukları ve duyarlılıkları azami derecede olmalı ve başarılı bir gezi için çaba göstermeleri gerekmektedir (Demir, 2007a; Kete ve Horasan, 2013). Ancak yapılan çalışmalar öğretmenlerin okul dışı ortamlardaki eğitim aktivitelerinin öğrencilerin öğrenmelerinde etkili olduğunu düşündüklerini ancak bu aktiviteleri en az düzeyde tercih ettiklerini ortaya koymuştur (Carrier, 2009; Güven, Gazel ve Sever, 2004; Moseley, Reinke ve Bookout, 2002; Orion ve diğ., 1997; Simmons, 1998; Tatar ve Bağrıyanık, 2012). Bunun birçok nedeni olmakla birlikte en sık karşılaşılan alan gezileri için yapılması gereken planlama konusunda hiç bir fikre sahip olmadıklarıdır (Anderson, Bethan ve Mayer-Smith, 2006; Bozdoğan, 2012; Demir, 2007b; Ferry 1993; Tal 2004; Tal, Bamberger ve Morag; 2005). Bu eksikliklerin giderilmesi içinse öğretmenlere uygulamalı hizmet içi eğitim seminerleriyle, öğretmen adaylarına da lisans düzeyinde dersler ve projelerle okul dışı çevrelerde eğitimin nasıl yapılacağına yönelik bilgi ve beceriler kazandırılması gerektiği belirtilmiştir (Bozdoğan, 2012; Tatar ve Bağrıyanık, 2012, Türkmen, 2010).

Yapılan çalışmalar okul dışı çevrelere geziler düzenleme sürecinde öğretmenlerin birçok sorunla karşılaştıklarını göstermiş; bu sorunların çözümü için öğretmen ve öğretmen adaylarına profesyonel eğitim verilmesinin önemini ortaya çıkarmıştır. Bu kapsamda yapılan bu çalışmada öğretmenlerin okul dışı çevrelerde bir geziyi nasıl planlayacaklarını göstermek ve bu uygulamanın öğrencilerin öğrenmelerine etkisini ortaya çıkarmak amaçlanmıştır.

Metot

Çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması kullanılmıştır. Durum çalışmalarının en önemli özelliği bir ya da birkaç durumun derinlemesine incelenmesidir. Yani bir duruma ilişkin etkenler (ortam, bireyler, olaylar, süreçler vs.) bütüncül bir yaklaşımla araştırılır ve ilgili durumu nasıl etkiledikleri ve ilgili durumlardan nasıl etkilendikleri üzerine odaklanılır (Yıldırım ve Şimşek, 2006). Yapılan çalışmada da bir alan gezisinin nasıl düzenleneceği hakkında bilgi verilmesi ve düzenlenen gezinin öğrenciler üzerindeki etkilerinin ortaya konması düşünüldüğü için bu yöntem seçilmiştir.

Çalışma Grubu

Araştırma 2012-2013 öğretim yılında gerçekleştirilmiş olup çalışma grubunu bir köy okulunun 7. sınıfında öğrenim gören 6 kız ve 3 erkek olmak üzere toplam 9 öğrenci oluşturmaktadır.

Veri Toplama Araçları

Araştırmanın verileri gezi düzenlenen fabrika ile ilgili dokümanlardan ve gezi ile ilgili öğrencilerin görüşlerini almak için yarı yapılandırılmış görüşme formundan elde edilmiştir. Bu kapsamda öğrencilere sorulmak üzere 4 soru oluşturulmuş, uzman görüşü alınarak sorulara son hali verilmiştir.

Veri Analizi

Yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak yapılan görüşmeden elde edilen veriler içerik analizine tabi tutulmuştur. İçerik analizinde temel amaç, toplanan verileri açıklayabilecek kavramlara ve ilişkilere ulaşmaktır. Bu amaçla, toplanan veriler önce kavramsallaştırılarak organize edilir ve verileri açıklayan temalar belirlenir (Yıldırım ve Şimşek, 2006). Bu kapsamda öğrencilerden elde edilen veriler kodlanmış ve ortak yönleri göz önünde bulundurularak temalar oluşturulmuştur. İçerik analizinin uyuşum yüzdesi yaklaşık %90 olarak belirlenmiştir. Oluşturulan temaların anlaşılır hale gelmesi için tablolar oluşturulmuş ve frekans dağılımları verilmiştir. Tabloların altında ise hiçbir değişikliğe gidilmeksizin öğrencilerin düşüncelerinin belirtildiği ifadeler aynen verilmiştir.

Bulgular

Karadere Tarım Ürünleri Fabrikası'na düzenlenen gezinin planlama süreci kapsamında, gezi öncesi faaliyetler, gezi esnasındaki faaliyetler ve gezi sonrası faaliyetler Tablo 1, Tablo 2 ve Tablo 3'te gösterilmiştir.

Tablo 1: Gezi Öncesi Yapılan Faaliyetler

Yapılacak işlemler	Yapılan işlemler
1. Eğitimsel hazırlık	1. Eğitimsel hazırlık
<i>a) Gezi yapılacak yerle ilgili ön bilgi toplama</i>	Karadere Tarım Ürünleri Fabrikasıyla iletişime geçilmiş; fabrika araştırmacı tarafından gezilerek ön bilgi toplanmış, gezi günü için randevu alınmıştır.
<i>b) Ders ile ilişkilendirme</i>	Fındık üretiminin aşamaları gösterileceği için ders ile ilişkilendirme yapılmamıştır.
<i>c) Öğrencilere gezi yeriyle ilgili ön bilgi verme</i>	Geziden bir gün önce öğrencilere, fabrika ve geziyle ilgili gerekli bilgiler verilmiştir.
<i>d) Tanıtım broşürü hazırlama yada hazırlatma</i>	Fabrikadan ve fabrikanın internet sitesinden alınan bilgiler yardımıyla gezi için broşür hazırlanmıştır (Ek-1).
<i>e) Gezi öncesi değerlendirme yapma</i>	Geziye başlamadan önce, broşürdeki gezi öncesi cevaplanacak soruların cevaplanması sağlanmıştır.
2. Bürokratik İşler ve Ulaşım	2. Bürokratik İşler ve Ulaşım
<i>a) Gerekli yasal izinleri alma</i>	Okul müdürlüğü ile gerekli yazışmalar yapılmış, velilerden imzalı izin belgeleri toplanmıştır.
<i>b) Gezi planının yapılması</i>	Gezi planı hazırlanmıştır (Ek-2).
3. Yeme-İçme ve Barınma	3. Yeme-İçme ve Barınma
<i>Yeme, içme ve barınma ihtiyaçlarının belirlenmesi</i>	Gezi kısa süreli olduğundan yeme-içme ve barınma ihtiyacı olmamıştır.

Tablo 1’den de anlaşılacağı gibi okul dışı çevrelere düzenlenecek olan gezilerin belirli plan dâhilinde yapılması gerekmektedir. Bu kapsamda geziden bir hafta önce Karadere Tarım Ürünleri Fabrikası ile iletişime geçilmiş, fabrikaya ön gezi yapılmış ve gezi günü için randevu alınmıştır. Ayrıca rehber ihtiyacı da yetkililerle görüşülerek giderilmiştir. Bu işlemden sonra öğretmen ziyaret için gidiş-dönüş yolu ve süresini, ulaşım vasıtalarını, hareket saatlerini, öğrenci sayılarını ve gezi düzenini önceden belirlemiş ve bir gezi planı hazırlamıştır. Bu gezi kapsamında fındık üretiminin aşamaları inceleneceğinden dolayı herhangi bir dersle ilişkilendirme yapılmamıştır. Daha sonra öğretmen öğrencilerin gezi kaygılarını azaltmak, geziye olan ilgilerini çekmek ve doğru öğrenmeyi gerçekleştirmek için geziye niçin gidildiğini, orada ne tür çalışmalar yapılacağını ve gezi süresince nasıl davranılacağını öğrencilerine anlatmıştır. Öğretmen öğrencilere fabrikayı tanıtmak amacıyla bir broşür hazırlanmıştır. Broşürde öğrencilerin gezi sırasında dikkat etmesi gerekenlerin belirtildiği bir yönerge, Karadere Tarım Ürünleri Fabrikasının tanıtımı, kalitelerine göre fındık çeşitleri, fabrikada üretilen ürünler ve broşürdeki bilgileri içeren gezi öncesi sorular yer almaktadır. Yine gezi öncesi gezinin amaçlarına ulaşması için gezi esnasında cevaplandırmaları gereken çalışma yaprakları (Ek-3) hazırlanmıştır. Yapılacak gezilerin belki de öğretmenlere en zor gelen kısmı bürokratik işler ve ulaşım vasıtalarının ayarlanmasıdır. Bu kapsamda gerekli izin işlemleri için yazışmalar (okul, veli izin belgeleri vs.) yapılmış, geziye gidilecek araç ayarlanmıştır. Geziden önce, broşür öğrencilere dağıtılmış ve broşürdeki bilgileri içeren gezi öncesi cevaplandırması gereken soruları cevaplandırmaları sağlanmıştır.

Tablo 2: Gezi Esnasında Yapılan Faaliyetler

Yapılacak işlemler	Yapılan işlemler
a) Öğrenciye rehberlik etme	Gezi sırasında fabrikadaki bir gıda mühendisi öğrencilere rehberlik etmiştir.
b) Gezi esnasındaki soruları cevaplandırma	Gezi sırasında fabrikanın çalışır durumda olması, rehberin anlaşılmasını zorlaştırmış dolayısıyla broşürdeki gezi esnasında cevaplanacak sorular bu sırada cevaplanamamıştır. Rehber, bu durumun farkına varıp, gürültüsüz olan laboratuvarda fabrikanın gezilen kısımlarını, bir başka gıda mühendisiyle birlikte tekrar anlatmıştır. Bu sebeple “gezi esnasında cevaplanacak sorular” laboratuvarda cevaplanmıştır.

Tablo 2’de ise gezi esnasında yapılacak olan çalışmaları özetlenmiştir. Bu kapsamda gezi yerine ulaşıldığında bir gıda mühendisi öğrencilere rehberlik etmiştir. Yaklaşık bir saat süren gezi süresince öğrencilere rehber eşliğinde fabrikayı inceleme imkânı sunulmuştur. Gezi boyunca araştırmacı tarafından, gezi süreci fotoğraflarla kayıt altına alınmıştır. Gezi sonunda öğrencilerin gezi süreci ile ilgili cevaplandırmaları gereken soruları cevaplama imkânı sağlanmıştır. Bu süreçte geziye karşı olumsuz tutumlar geliştirmemeleri için öğrencilere aşırı derecede sorumluluk yüklenmemeye gayret edilmiştir. Ayrıca öğretmenler ve rehberler gezi esnasında öğrencilerinin eğlenmesine ve sosyal etkileşimde bulunmalarına da özen göstermiştir.

Resim 1. Gezi Süreci

Resim 2. Gezi Süreci

Resim 3. Soruların Cevaplanması

Tablo 3: Gezi Sonrası Yapılan Faaliyetler

Yapılacak işlemler	Yapılan işlemler
a) Sınıf içi tartışmalar	Öğrenciler, geziyle ilgili görüşlerini sınıf içinde birbirleriyle paylaşmışlardır.
b) Kompozisyon ve resim çalışmaları	Farklı değerlendirme çalışmaları yapıldığı için kompozisyon ve resim çalışması yapılmamıştır.
c) Gezi fotoğraflarının okul panolarında sergilenmesi	Gezide çekilen fotoğraflar okul panosunda sergilenmiştir.
d) Velilere gezi hakkında bilgi verilmesi	Öğrencilerin gezi ile ilgili ailelerine bilgi vermeleri sağlanmıştır.

Tablo 3’te gezi sonrası okulda yapılacak çalışmalar ifade edilmiştir. Bu kapsamda gezi sonrası sınıf ortamında öğrencilerin geziyle ilgili görüşlerini paylaşmaları sağlanmıştır. Bunun

yanı sıra gezi ile ilgili dokümanlar okul panolarında sergilenmiştir. Ayrıca öğrencilerin yapılan gezi ile ilgili ailelerini bilgilendirmeleri sağlanmıştır.

Yapılan gezi kapsamında öğrencilerle yapılmış yarı yapılandırılmış görüşme sonuçları analiz edilmiş ve frekans tabloları çıkarılarak Tablo 4’de gösterilmiştir.

Tablo 4: Yarı Yapılandırılmış Görüşme Sonucunda Öğrenci Cevaplarının Frekans Dağılımı

Sorular	Frekans (f)
1. Yaptığımız gezinin eğlenceli olduğunu düşünüyor musunuz?	
• Evet	9
• Hayır	---
2. Yaptığımız gezinin bilgilendirici olduğunu düşünüyor musunuz?	
• Evet	9
• Hayır	---
3. Okuldaki çeşitli derslerde alan gezileri yapılmasının ne gibi bir faydası olabilir?	
• Görsel öğrenme bilginin kalıcılığını artırır.	6
• Alan gezileri bilginin kalıcılığını artırır.	6
• Geziler dersi eğlenceli hale getirir.	1
• Yorum yok.	2
4. Bu geziden neler öğrendiniz?	
• Fındıktan elde edilen ürün çeşitlerini öğrendim.	8
• Makinelerin fındığı nasıl işlediğini öğrendim.	5
• Fındığın işlenmesi sürecinde hangi basamaklardan geçtiğini öğrendim.	4
• Fındık türlerini öğrendim.	3
• Fındığın kullanım alanlarını öğrendim	3

Tablo 4 incelendiğinde öğrencilerin tamamının, geziyi eğlenceli bulduğu görülmektedir. Yine öğrencilerin tamamı gezinin bilgilendirici olduğunu söylemişlerdir. Bir öğrenci bu soruya “Keşke diğer arkadaşlarımız da gelseydi, onlar için de bilgilendirici olurdu. Ben artık fındık hakkında onlardan daha çok şey biliyorum (E₂).” şeklinde cevap vermiştir.

“Çeşitli dersler kapsamında bu tür alan gezileri yapılması ne gibi fayda sağlar?” sorusuna tüm öğrenciler olumlu yanıt vermiştir. Öğrenciler genel olarak ders kapsamında çeşitli alan gezileri düzenlenmesinin, görerek öğrenme imkânı sağlamasından dolayı bilgilerin kalıcılığını arttıracaklarını düşünmektedirler. Öğrencilerin bu soruya verdikleri cevaplardan bazıları şunlardır; “Görerek öğrenmemiz, öğretmenin anlatmasından daha iyi olur (K₁).”, “Gördüğümüz için öğrendiklerimizi unutmayız (E₁).”, “Öğrenciler dersten sıkılmazlar, aklımızda daha kalıcı olur. Ders eğlenceli olur (E₂).”, “Dersi dinlemektense görsel olarak gerçekleştirmek, öğrenmemize daha çok katkı sağlar. Kendimiz o işi canlı olarak yaptığımızda daha iyi öğreniyoruz (K₃).”

Görüşmede son olarak sorulan “Bu geziden neler öğrendiğiniz?” sorusuna öğrencilerin tamamı, bu gezi sayesinde yeni bilgiler öğrendiklerini söylemektedir. Öğrencilerin aileleri

findık tarımıyla ilgilenmelerine ve kendileri de findık bahçelerinde çalışmalarına rağmen, findıktan elde edilen farklı ürünlerin olduğunu fabrikada öğrendiklerini belirtmişlerdir. Bir öğrenci (E_2) findığın çeşitli ürünlerde kullanıldığını bildiğini ancak bunun için hangi işlemlerden geçtiğini bilmediğini söylemiştir. Bir başka öğrenci (K_3) findığın içine metal parçalar karışabileceğini düşünmediğini ve fabrikadaki metal detektörüne şaşırdığını söylemiştir. Öğrencilerin bu soruya verdikleri cevaplardan bazıları şunlardır; *“Findığın nasıl işlendiğini, neler elde edildiğini öğrendim. Önceden findığın bu işlemlerden geçtiğini bilmiyordum. Findığın türlerini öğrendim (K_1).”*, *“Findıkların geçtiği makineleri öğrendim (K_2)”*, *“Makinelerin ne işe yaradığını öğrendim (E_1)”*, *“İlk aşamadan son aşamaya kadar findığın nasıl işlendiğini öğrendim. Findığın kullanım alanlarını öğrendim. Çikolatada findık kullanıldığını biliyordum ama bu kadar işlemde geçtiğini bilmiyordum. Sadece findığı kırıp içine atıyorlar sanıyordum (E_2)”*, *“Findıktan elde edilen ürünleri öğrendim. Findık füresini orda öğrendim (E_3)”*, *“Findığın hangi aşamalardan geçerek işlendiğini, findıktan hangi ürünlerin elde edildiğini öğrendim. Findıkların farklı olabileceğini öğrendim. Metal detektörü beni şaşırttı. Findığın içine metal karışabileceğini düşünmemiştim (K_3)”*, *“Findıktan elden edilen ürünleri öğrendim. Findığın birçok ürüne katıldığını öğrendim (K_4)”*, *“Findıktan elde edilen ürünleri, fabrikada hangi aşamalardan geçtiğini öğrendim. Findıkların arasında farklar olduğunu öğrendim (K_5)”*, *“Findık ezmesini, findık ununu öğrendim (K_6)”*.

Tartışma ve Sonuç

Yapılan çalışmanın sonuçları iyi planlanmış bir gezinin amaçlarına ulaşabilir olduğunu göstermiştir. Çalışma sonuçları öğrencilerin yaparak yaşayarak edindikleri bilgilerin kalıcılığının yüksek olduğunu ortaya koymuştur. Çalışma boyunca öğrencilerin ilgili, meraklı ve öğrenmeye istekli oldukları görülmüştür. Yine yapılan görüşmede öğrenciler ilk elden bilgi alma ve gözlem yapma imkânı bulduklarını ayrıca okulda aldıkları derslerle ilişkili olarak da bu tür geziler düzenlenmesinin daha eğlenceli olacağını ve öğrenmelerinin kalıcı olacağını belirttikleri tespit edilmiştir. Araştırmadan elde edilen sonuçlar daha önce yapılan çalışmalarla paralellik göstermektedir (Balkan Kıyıcı ve Atabek Yiğit, 2010; Bozdoğan, 2007; Bozdoğan ve Yalçın, 2006, 2009; Göğebakan, 2008; Kete ve Horasan, 2013; Knapp, 2000; Okur Berberoğlu ve diğ., 2013, Özgen, 2011; Tortop ve Özek, 2013; Yavuz ve Balkan Kıyıcı, 2012).

Yapılan çalışma kapsamında aşağıdaki önerilerde bulunabilir.

1. Okulda öğrendiklerini günlük hayata uygulayamayan ve ilgisiz eğitim almaktan dolayı sıkıntı duyan birçok öğrencinin olduğu eğitim sistemlerinde (Dunn, 1994) özellikle ilkokul ve ortaokul düzeyindeki çocuklar için okullarına yakın çevrelerden seçilen mekânlara

belli aralıklarla geziler düzenlenmesi öğrencilerin okul ortamından biran olsun uzaklaşıp farklı deneyimler kazanmasına imkân sağlayacaktır.

2. Öğretim programlarındaki okul dışı çevrelere düzenlenecek gezi faaliyetlerinin sayısının artırılması öğrencilerin derse ve konuya karşı bilgi ve tutumlarını geliştirecek, kişisel ve sosyal gelişim üzerinde etkili olacaktır.

3. Öğretmenlerin okul dışı gezilerin öğrencilerin öğrenmelerinde oldukça etkili olduğunu bilmelerine rağmen bu aktiviteleri en az düzeyde tercih ettikleri görülmektedir (Güven, Gazel ve Sever, 2004; Moseley, Reinke ve Bookout, 2002; Orion ve diğ., 1997; Tatar ve Bağrıyanık, 2012). Bu nedenle öğretmenlerin bu etkinlikleri düzenlemeleri için bilgilendirilmeleri ve cesaretlendirilerek teşvik edilmeleri gerekir. Bu kapsamda öğretmenlere uygulamalı hizmet içi eğitim seminerleriyle, öğretmen adaylarına da lisans düzeyinde seçmeli derslerle okul dışı çevrelerde eğitimin nasıl yapılacağına yönelik bilgi ve beceriler kazandırılması son derece önemlidir.

4. Herhangi bir dersle ilişkilendirilemese bile öğrencilerin yaşadığı bölgenin özellikleriyle ilgili üretim yapan fabrikalara (un fabrikası, şeker fabrikası, fındık işleme fabrikası, zeytin yağı fabrikası vs.) geziler düzenlenmesi, öğrencilerin yaşadığı bölgede üretilen ürünlerin özelliklerini bilmeleri açısından önemlidir. Bu gibi fabrikalara düzenlenecek geziler öğrencilerin ürettikleri ürün çeşitleri ve değeri hakkında bilinçli olmalarına imkân sağlayacaktır.

Kaynaklar

- Anderson, D., Bethan, L., ve Mayer-Smith, J. (2006). Investigating the Impact of Practicum Experience in an Aquarium on Preservice Teachers. *Teaching Education*, 17, 341-353.
- Balkan Kıyıcı, F. ve Atabek Yiğit, E. (2010). Sınıf Duvarlarının Ötesinde Fen Eğitimi: Rüzgâr Santraline Teknik Gezi. *International Online Journal of Educational Sciences*, 2(1), 225-243.
- Ballantyne, R., ve Packer, J. (2009). Introducing a Fifth Pedagogy: Experience-Based Strategies for Facilitating Learning in Natural Environments. *Environmental Education Research*, 15 (2), 243-262.
- Bozdoğan, A. E. ve Yalçın, N. (2006). Bilim Merkezlerinin İlköğretim Öğrencilerinin Fene Karşı İlgi Düzeylerinin Değişmesine Ve Akademik Başarılarına Etkisi: Enerji Parkı. *Ege Eğitim Dergisi*, 7(2), 95- 114.
- Bozdoğan, A. E. (2007). *Role and Importance of Science and Technology Museum in Education*. Unpublished doctoral dissertation, Gazi University, Enstitute of Educational Science. Ankara, Turkey.
- Bozdoğan, A. E. ve Yalçın, N. (2009). Determining the Influence of a Science Exhibition Center Training Program on Elementary Pupils' Interest and Achievement in Science. *Eurasia Journal of Mathematics, Science and Technology Education*. 5(1), 27-34.
- Bozdoğan, A. E. (2012). Eğitim Amaçlı Gezilerin Planlanmasına İlişkin Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının Uygulamaları: Altı Farklı Alan Gezisinin Değerlendirilmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 12(2), 1050-1072.
- Carrier, S. J. (2009). The Effects of Outdoor Science Lessons with Elementary School Students on Preservice Teachers' Self-Efficacy. *Journal Of Elementary Science Education*, 21(2), 35-48.
- Demir, M. K. (2007a). Sınıf Öğretmeni Adaylarının Gözlem Gezisi Yöntemine Bakış Açılarının İncelenmesi. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 27(3), 83-98.
- Demir, M. K. (2007b). Sınıf Öğretmenlerinin Hayat Bilgisi Ve Sosyal Bilgiler Derslerinde Gözlem Gezisi Yöntemini Uygulama Durumları. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 5(2), 323-341.
- Dunn, T.G. (1994). If We Can't Contextualize it, Should We Teach it? *Educational Technology Research and Development*, 42 (3), 83-92.
- Ertaş, H., Şen, A.İ. ve Parmasızoğlu, A. (2011). Okul Dışı Bilimsel Etkinliklerin 9. Sınıf Öğrencilerinin Enerji Konusunu Günlük Hayatla İlişkilendirme Düzeyine Etkisi. *Necatibey Eğitim Fakültesi Elektronik Fen ve Matematik Eğitimi Dergisi*, 5(2), 178-198.

- Ferry, B. (1993). Science Centers and Outdoor Education Centers Provide Valuable Experience for Preservice Teachers. *Journal of Science Teacher Education*, 4, 85–88.
- Gerber, B. L., Cavallo, A. M. L., ve Marek, E. A. (2001). Relationships Among Informal Learning Environments, Teaching Procedures and Scientific Reasoning Ability. *International Journal of Science Education*, 23 (5), 535- 549.
- Göğebakan, Y. (2008). Sanat Tarihi Öğretiminde Gösteri Yöntemi İle Gezi-Gözlem Yönteminin Bilginin Kalıcılığı Açısından Karşılaştırılması. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28(2), 197-220.
- Güler, A. (2011). Planlı Bir Müze Gezisinin İlköğretim Öğrencilerinin Tutumuna Etkisi. *İlköğretim Online*, 10(1), 169-179.
- Güven, A., Gazel, A. A. ve Sever, R. (2004). Tarih Öğretmenlerinin Gezi-Gözlem Uygulamalarında Karşılaştıkları Sorunlar. *Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9, 225-235.
- Hannu, S. (1993). *Science Centre Education. Motivation and Learning in Informal Education*. Unpublished doctoral dissertation, Helsinki University Department of Teacher Education, Finland.
- Howe, R. W., & Disinger, J. F. (1988). *Teaching Environmental Education Using Out-Ofschool Settings and Mass Media*. Retrieved 15 May, 2011 from <http://www.ericdigests.org/pre-9215/mass.htm>
- Kete, R. ve Horasan, Y. (2013). Öğretmen Adaylarının Uygulamalı (Doğa Merkezli) Biyoloji Derslerinde Verimlilikleri. VI. Ulusal Lisansüstü Eğitim Sempozyumu Bildiriler Kitabı II, 85-90.
- Knapp, D. (2000). Memorable Experiences of a Science Field Trip. *School Science and Mathematics*. Vol. 100(2), p. 65-72.
- Knapp, D., ve Barrie, E. (2001). Content Evaluation of an Environmental Science Field Trip. *Journal of Science Education and Technology*, 10 (4), 351-357.
- Moseley, C., Reinke, K. ve Bookout, V. (2002). The Effect of Teaching Outdoor Environmental Education on Preservice Teachers' Attitudes Toward Self-Efficacy and Outcome Expectancy. *The Journal of Environmental Education*, 34(1), 9-15.
- Okur Berberoğlu, E., Güder, Y., Sezer, B. ve Yalçın Özdelek, Ş. (2013). Sınıf Dışı Hidrobiyoloji Etkinliğinin Öğrencilerin Duyuşsal Bakış Açılımları Üzerine Etkisi, Örnek Olay İncelemesi: Çanakkale Bilim Kampı. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 21(3), 1177-1198.
- Orion, N., ve Hofstein, A., (1994). Factors That Influence Learning During a Scientific Field Trip in a Natural Environment. *Journal of Research in Science Teaching*, 31(10), 1097–1119.
- Orion, N., Hofstein, A., Tamir, P. & Giddings, G. J. (1997) Development and Validation of an Instrument for Assessing the Learning Environment of Outdoor Science Activities. *Science Education*, 81, 161-171.
- Özgen, N. (2011). Fiziki Coğrafya Dersi Öğretim Metoduna Farklı Bir Yaklaşım: Gezi- Gözlem Destekli Öğretim. *Marmara Coğrafya Dergisi*, 23, 373-388.
- Ramey-Gassert, L. (1997). Learning Science Beyond the Classroom. *The Elementary School Journal*. 97 (4), 433-448.
- Rudman, C. L. (1994). A Review of the Use and Implementation of Science Field Trips. *School Science and Mathematics*, 94, 138–141.
- Simmons, D. (1998) Using Natural Settings for Environmental Education: Perceived Benefits and Barriers. *Journal of Environmental Education*, 29 (3), 23–31.
- Tal, R. T. (2004). Using a Field Trip as a Guide for Conceptual Understanding in Environmental Education: A Case Study of a Pre-Service Teacher's Research. *Chemical Education Research and Practice*, 5, 127–142
- Tal, R., Bamberger, Y., ve Morag, O. (2005). Guided School Visits to Natural History Museums in Israel: Teachers' Roles. *Science Education*, 89 (6), 920-935.
- Tal, T., ve Morag, O. (2009). Reflective Practice as a Means for Preparing to Teach Outdoors in an Ecological Garden. *Journal of Science Teacher Education*, 20, 245-262.
- Tatar, N. ve Bağrıyanık, K.E. (2012). Fen Ve Teknoloji Dersi Öğretmenlerinin Okul Dışı Eğitime Yönelik Görüşleri. *İlköğretim Online*, 11(4), 883-896.
- Tortop H. S. ve Özek, N. (2013). Proje Tabanlı Öğrenmede Anlamlı Alan Gezisi; Güneş Enerjisi Ve Kullanım Alanları Konusu. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 44, 300-307.
- Türkmen, H. (2010). İnfomal (Sınıf-Dışı) Fen Bilgisi Eğitimine Tarihsel Bakış Ve Eğitimimize Entegrasyonu. *Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(39), 46-59.
- Yavuz, M. ve Balkan Kıyıcı, F. (2012). İnfomal Öğrenme Ortamlarının İlköğretim Öğrencilerinin Fene Karşı Kaygı Düzeylerinin Değişmesine Ve Akademik Başarılarına Etkisi: Hayvanat Bahçesi Örneği. X. Ulusal Fen Bilimleri ve Matematik Eğitimi Kongresi Özet Kitabı. Niğde Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Niğde.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2006). Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri. Seçkin Yayıncılık, Ankara.

Ek-1 (Gezi Broşürü)

Karadere Tarım Ürünleri Gezisi

YÖNERGE

Sevgili çocuklar,
Aşağıda Karadere Tarım Ürünleri Fabrikası hakkında bilgi verilmiştir. Gezimize başlamadan önce lütfen bu kitapçığı dikkatlice okuyunuz. Gezi öncesinde, gezi esnasında ve gezi sonrasında grup temsilcilerinin ve fabrika rehberlerinin yönlendirmelerini ve uyarılarını dikkate alınız. Bu broşürde gezi öncesinde ve gezi esnasında doldurmanız için sorular sorulmuştur. Bu soruları dikkatlice okuyup, cevaplandırınız.

İYİ GÖZLEMLER, İYİ GEZİLER...

ÜRÜNLER:

1-Kabuklu Fındık:

Tombul fındık: Uzunluk genişlik ve kalınlıkları hemen hemen aynı olan küresel biçimli fındıklardır.

Yağ ve protein oranları yüksektir. Bu gruba giren Giresun Tombul Fındığı, Dünya'nın en üstün nitelikli çeşididir.

2-İç Fındık: Kabuklu fındığın sert meyve kabuğundan çıkarılmış halidir.

3-Beyazlatılmış İç Fındık: İç fındığın zararın atılarak beyazlatılmasıyla elde edilir.

4-Kavrulmuş İç Fındık: İç fındığın kavrulmasıyla hazırlanır.

5-Kıvrulmuş İç Fındık: Natürel veya kavrulmuş iç fındığın tekniğine uygun olarak milimetrik boylarda parçalar halinde kesilmesiyle oluşur.

6-Fındık Unu: Natürel veya kavrulmuş iç fındığın tekniğine uygun olarak öğütülmesiyle elde edilir.

7-Dilimlenmiş Fındık: Beyazlatılmış iç fındıkların 1-1,5mm 2-2,25mm dilim kalınlığı yaprak şeklinde dilimlenmesi yolu ile elde edilen bir fındık ürünüdür.

8-Fındık Furesi: Kavrulmuş iç fındığın tekniğine uygun olarak ezilmesiyle elde edilen fındık ezmesi vb. Mamullerin yapımında kullanılan kıvrulmuş bir yarı mamüldür.

SORULAR

Gezi öncesi cevaplanacak sorular

- 1) Karadere tarım ürünleri tesisleri ne zaman kurulmuştur?
Cevap:
- 2) Fabrikada fındıklar, nasıl işlenmektedir?
Cevap:
- 3) Karadere tarım ürünleri ithalat/kılracat yapar mı?
Cevap:
- 4) Fabrikada fındıklar nasıl işlenmektedir?
Cevap:
- 5) Metal dedektörü ne işe yarar?
Cevap:
- 6) Hangi işlemler işçiler tarafından, hangi bölümlerde yapılmaktadır?
Cevap:
- 7) Fındıktan hangi ürünler elde edilir?
Cevap:

RESİM 1: Karadere Tarım Ürünleri Fabrikası Genel Görünümü

RESİM 2: Seçme Masası

RESİM 3: Vakum Makinası

RESİM 4: Nakliyyeye Hazır Paketler

Adres: Çam mah. Boncukçu Mevkii
Espiye/Giresun

İletişim: 0(454)611 48 41

E-posta: export@karadere.com.tr

Ek-2 (Gezi Planı)

Gezi Yeri:	Karadere Tarım Ürünleri Fabrikası
Gezi Yerinin Özellikleri:	Giresun ilinin Espiye ilçesinde bulunmaktadır. 5 kırma fabrikası ve 2 fındık işleme entegre fabrikası bulunmaktadır. Tombul fındık, iç fındık, beyazlatılmış fındık, kavrulmuş iç fındık, kıyılmış iç fındık, fındık unu, dilimlenmiş fındık, fındık füresi fabrikanın ürünlerindedir. 1992 yılında kurulmuş şirket, ürünlerini yurt içi ve yurt dışına satmaktadır.
Gezinin Amacı:	Fındıktan elde edilen ürünleri ve fındığın işleme basamaklarını tanımak
Yapılacak Etkinlikler:	1-Rehberler eşliğinde fabrikanın bölümleri incelenecek. 2- Fabrikada elde edilen ürünler incelenecek. 3- Makinelerin işlevleri gözlemlenecek. 4- İşçilerin çalıştığı aşamalar izlenecek.
Gezi Güzergahı:	Avluca Köyü – Espiye
Gezi Tarihi:	20/02/2013 (Sabah 9:00 hareket saati, saat 13:00 dönüş saati)
Geziye Katılacak Kişiler:	
Gerekli Ekipmanlar:	15 kişilik minibüs

Ek-3 Gezi Esnasında Cevaplanacak Sorular

1. Karadere tarım ürünleri tesisi kaç bölümden oluşmaktadır?
2. Fındığın fabrikaya alındığı deponun adı nedir?
3. Fındığa uygulanan ilk işlem nedir?
4. Kırılma işlemine alınacak fındıklar hangi özelliğe göre seçilir?
5. Kırılan fındıklar hangi işlemde geçer?
6. Fındık unu nasıl elde edilir?

Ek-4 (Yarı Yapılandırılmış Görüşme Soruları)

1. Yaptığımız gezinin eğlenceli olduğunu düşünüyor musunuz?

2. Yaptığımız gezinin bilgilendirici olduğunu düşünüyor musunuz?
3. Çeşitli derslerde bu şekilde geziler yapılması faydalı olur mu? Bu gezilerin ne gibi bir faydası olabilir?
4. Bu gezi sayesinde fındık ile ilgili öğrendiğiniz yeni bilgiler oldu mu?